

людина повинна усвідомлювати свої почуття та свої дії, відповідати за них. Тільки тоді вона залишиться сама собою.

МОЖЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ВІД МАНІПУЛЮВАННЯ У СПІЛКУВАННІ

Доп. - Соловйова О., СумДУ
Наук. кер. - канд.психол.наук, доц. Кузікова С.Б.

Кожен знає про те, що в світі існує маніпуляція . Зустрічається вона набагато частіше, ніж людина може припустити. Всі відомі форми масової культури - складають незвичайно різноманітний апарат обробки свідомості.

Під маніпуляцією розуміють приховану від адресата спонуку до зміни його ставлення до чого-небудь, ухвалення рішень і виконання дій, необхідних для досягнення маніпулятором власних цілей. Обов'язковою умовою маніпуляції є збереження адресатом ілюзії самостійності ухвалення рішень, а не «наведення» їх ззовні. При цьому адресат визнає себе відповідальним за свої вчинки.

Оскільки маніпуляція найчастіше буває прихована, наявність загрози адресатом сприймається в основному неусвідомлено, так само і захисні дії не сприймаються свідомістю, а у випадках, коли вони помічаються, їм знаходяться цілком природні пояснення.

Захист від маніпуляції – це, в першу чергу, захист цілісності особистості, знищення структур, які працюють на користь маніпулятора. Існує велика кількість способів уберегтися від маніпуляцій, але всі вони складаються з переплетення шести, так званих, базових захисних настанов. А саме: відхід, вигнання, блокування, управління, завмирання і ігнорування.

В основному боротьба між маніпулятором і адресатом відбувається за контроль над автоматизмами (психологічні процеси, що становлять механізми маніпулятивного впливу). Найважливіше завдання для адресата на цьому рівні - не

дозволити маніпулятору запустити механізм роботи автоматизмів, не дати йому оволодіти ними. Для цього можна скористатися такими методами, як: непередбачуваність реакцій або їх затримка; у відповідь на бажання маніпулятора приховати факт дії – розкрити його наміри (наприклад, проговорити вголос наміри маніпулятора або поставити пряме **задітання**: «Що ви хочете?»).

Дуже корисно бути уважними при спілкуванні, а також накопичувати досвід взаємодії з різними людьми. Тим самим ми можемо передбачати їх реакції, вгадувати наміри інших. В цьому допоможе обізнаність у значенні невербальних проявів поведінки. Вона допоможе помітити неспівпадання верbalної і невербальної інформації або якусь «каверзу». Потрібно бути уважним також до, так званих, «негативних команд». Дуже корисно прислухатись до свого внутрішнього голосу, звернати увагу на свої передчуття, несвідомі захисти.

Таким чином, щоб захистити себе від дії хоча б сильних і грубих маніпуляцій слід стежити за збереженням цілісності свого Я, прислухатися до свого внутрішнього голосу і зіставляти його сигнали із зовнішньою поведінкою опонента.

СУПЕРЕЧНОСТІ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Доп. - Соколенко Д.С., Ю-65
Наук. кер. – асист. Костенко А.М.

Друга половина ХХ ст. характеризується поглибленим світових інтеграційних процесів. Вже на початку ХХІ ст. інтеграція представляє собою один з домінуючих факторів сучасних міжнародних відносин. Міжнародні інтеграційні процеси впливають на формування не лише регіональних міжнародних систем і становлення нового міжнародного порядку, а й окремих суспільств та держав, їх внутрішньої політики, на життя окремої людини.

Актуальність теми полягає у тому, що сьогодні перед Україною виникла гостра проблема, яка обговорюється на